Európsky parlament
2024-2029

Výbor pre zamestnanosť a sociálne veci
predseda

8.9.2025

Johan Van Overtveldt
Predseda
Výbor pre rozpočet
BRUSEL

Vec: Stanovisko k mobilizácii Európskeho fondu na prispôsobenie sa globalizácii na pomoc pracovníkom, ktorí prišli o zamestnanie, na základe žiadosti Belgicka – EGF/2025/001 BE/BelGaN – Belgicko (2025/0198(BUD))

Vážený pán predseda,

v rámci predmetného postupu bol Výbor pre zamestnanosť a sociálne veci poverený predložením stanoviska Vášmu výboru. Na schôdzi 2. septembra 2025 rozhodol predložiť toto stanovisko vo forme listu.

Výbor pre zamestnanosť a sociálne veci preskúmal otázku na svojej schôdzi 8. septembra 2025. Na tejto schôdzi sa rozhodol predložiť Výboru pre rozpočet ako gestorskému výboru toto stanovisko.

S úctou

Li Andersson

STANOVISKO

A. keďže 21. februára 2025 Belgicko predložilo žiadosť o mobilizáciu Európskeho fondu na prispôsobenie sa globalizácii na pomoc pracovníkom, ktorí prišli o zamestnanie (EGF), v súlade s článkom 8 ods. 1 nariadenia (EÚ) 2021/691 (nariadenie o EGF) v dôsledku prepúšťania v spoločnosti BelGaN BV (BelGaN) v Belgicku v hospodárskom odvetví zaradenom podľa klasifikácie NACE Revision 2 do divízie 26 (Výroba počítačových, elektronických a optických produktov); keďže k prepúšťaniu došlo v podniku BelGaN v regióne úrovne NUTS 2 v provincii Oost-Vlaanderen (BE23);

B. keďže Belgicko predložilo žiadosť na základe intervenčných kritérií uvedených v článku 4 ods. 2 písm. a) nariadenia (EÚ) 2021/691, podľa ktorého musí v referenčnom období štyroch mesiacov (v tomto prípade od 31. júla 2024 do 30. novembra 2024) v podniku v členskom štáte dôjsť k ukončeniu činnosti najmenej 200 pracovníkov, ktorí prišli o zamestnanie, vrátane pracovníkov, ktorí prišli o zamestnanie u dodávateľov a nadväzujúcich výrobcov, a/alebo samostatne zárobkovo činných osôb, ktorých činnosť bola ukončená; keďže po posúdení tejto žiadosti Komisia dospela v súlade so všetkými príslušnými ustanoveniami nariadenia o EGF k záveru, že podmienky na udelenie finančného príspevku z EGF sú splnené;

C. keďže žiadosť sa týka 417 prepustených pracovníkov (oprávnených prijímateľov), ktorých činnosť sa skončila v uvedených hospodárskych odvetviach;

D. keďže 26. augusta 2025 Komisia predložila Parlamentu a Rade návrh rozhodnutia o mobilizácii EGF v prospech Belgicka na podporu opätovného vstupu všetkých prepustených pracovníkov (417 cieľových prijímateľov) na trh práce;

E. keďže udalosťou, ktorá viedla k tomuto prepúšťaniu, bol konkurz podniku BelGaN; keďže podnik BelGaN prevzal výrobné zariadenia a zariadenia na výskum a vývoj podniku Onsemi (americký výrobca polovodičov) v Oudenaarde s cieľom rozvíjať technológie na výrobu čipov z nitridu gália; keďže nitrid gália má významný potenciál v odvetví polovodičov a ponúka podstatné zlepšenie výkonnosti a efektívnosti v porovnaní s tradičnými čipmi na báze kremíka; podnik BelGaN, ktorý vystupoval ako výrobca polovodičov zameraný na automobilové odvetvie, aktívne hľadal nových investorov na podporu jeho kapitálovo náročnej zmeny z výrobcu čipov na báze kremíka na výrobcu čipov na báze nitridu gália; keďže však sľubná technológia založená na nitride gália nepostačovala na udržanie podniku v zisku a BelGaN v roku 2023 zaznamenal čistú stratu vo výške 8,3 milióna EUR z príjmov vo výške 55 miliónov EUR, čo možno pripísať rastúcim nákladom, pokiaľ ide o energiu, chemické látky a náklady na prácu; keďže podniku sa nepodarilo získať dostatočné investície, čo v konečnom dôsledku viedlo k jeho pádu; podnik BelGaN ukončil svoju činnosť a 30. júla 2024 podal návrh na vyhlásenie konkurzu, čo viedlo k prepusteniu 417 pracovníkov;

F. keďže v Belgicku od roku 2022 narastá počet konkurzov podnikov; keďže v roku 2024 podalo návrh na vyhlásenie konkurzu viac ako 11 000 podnikov, z ktorých 57 % bolo vo Flámsku, čo je najvyšší počet od roku 2013; keďže v dôsledku toho zaniklo 32 566 pracovných miest (z toho 59 % vo Flámsku), čo je o 18,3 % viac ako v roku 2023; keďže nedávne reštrukturalizácie, ako napríklad prepúšťanie v podnikoch Van Hool,

Sappy a Purmo, v súvislosti s ktorými Belgicko požiadalo o príspevok z EGF, majú vplyv na flámsky trh práce: počet voľných pracovných miest v priemysle klesol;

G. keďže oblasť Oudenaarde je najviac zasiahnutá prepúšťaním v podniku BelGaN; keďže počet nezamestnaných uchádzačov o zamestnanie v Oudenaarde sa v decembri 2024 medziročne zvýšil o 9 %; keďže nárast bol obzvlášť výrazný v prípade vysokokvalifikovaných a stredne kvalifikovaných nezamestnaných pracovníkov (+13,5 % a +12,9 %), zatiaľ čo v prípade nízkokvalifikovaných pracovníkov predstavoval 3 %; keďže v Oudenaarde sa počet voľných pracovných miest, ktoré zamestnávatelia nahlásili úradu VDAB (flámsky úrad práce a odborného vzdelávania) v roku 2024 medziročne znížil o 17,7 %; keďže ak sa zohľadnia len povolania v priemysle, počet voľných pracovných miest sledoval rovnaký klesajúci trend, pričom v roku 2024 klesol o 21,8 % v porovnaní s rokom 2023 alebo o 32,4 %, čo naznačuje ochladenie trhu práce; keďže podľa úradu VDAB kombinácia starnúcej pracovnej sily s nedostatočným záujmom mladých ľudí o oblasť STEM (veda, technológie, inžinierstvo a matematika) sťažuje nahradenie pracovníkov odchádzajúcich do dôchodku na pracovných miestach v priemysle, čo by mohlo byť výhodou pre bývalých zamestnancov podniku BelGaN, ktorí si hľadajú nové zamestnanie;

H. keďže konkurz podniku BelGaN bol neočakávaný; po dohode so zástupcami pracovníkov: Všeobecným belgickým odborovým zväzom (ABVV) a Konfederáciou kresťanských odborových zväzov (ACV) sa úrad VDAB rozhodol okamžite začať poskytovať opatrenia pracovníkom, a nie čakať na prípadné prevzatie; keďže preto bola možná len obmedzená príprava; keďže spoločnosť Thema Foundries teraz potvrdila, že využije priestory bývalého závodu BelGaN s cieľom zriadiť nové centrum na výrobu fotonických čipov vo Flámsku; keďže by to mohlo ponúknuť nové pracovné príležitosti bývalým pracovníkom podniku BelGaN, ktorí boli prepustení minulý rok a ktorí využili podporu z EGF;

I. keďže podľa článku 8 nariadenia Rady (EÚ, Euratom) 2020/2093 zo 17. decembra 2020, ktorým sa stanovuje viacročný finančný rámec na roky 2021 až 2027, zmeneného nariadením Rady (EÚ, Euratom) 2024/765 z 29. februára 2024, nesmie EGF prekročiť maximálnu ročnú sumu 30 miliónov EUR (v cenách z roku 2018);

Výbor pre zamestnanosť a sociálne veci preto vyzýva Výbor pre rozpočet, aby ako gestorský výbor zaradil do návrhu uznesenia, ktorý prijme, tieto návrhy:

1. pripomína, že cieľom EGF je preukázať solidaritu s prijímateľmi a poskytnúť im podporu; domnieva sa, že finančné príspevky z EGF by mali byť zacielené najmä na aktívne opatrenia politiky trhu práce a personalizované služby zamerané na rýchle opätovné začlenenie prijímateľov do dôstojného a udržateľného zamestnania, a to buď v rámci, alebo mimo ich pôvodného odvetvia činnosti; zdôrazňuje význam prípravy a podpory pracovníkov na naliehavo potrebnú zelenú a digitálnu transformáciu európskeho hospodárstva a spoločnosti; v tejto súvislosti opätovne zdôrazňuje dôležitú úlohu Únie pri prispievaní k financovaniu kvalifikácií potrebných na spravodlivú transformáciu v súlade s Európskou zelenou dohodou, a to aj prostredníctvom EGF;

2. súhlasí s Komisiou, že podmienky stanovené v článku 4 ods. 2 písm. a) nariadenia o EGF sú splnené a že Belgicko má podľa uvedeného nariadenia nárok na finančný

príspevok 931 690 EUR, čo predstavuje 85 % celkových nákladov vo výške 1 096 107 EUR vrátane výdavkov na personalizované služby vo výške 1 052 607 EUR a výdavkov na činnosti prípravy, riadenia, informovania a propagácie, kontroly a podávania správ vo výške 43 500 EUR;

3. poznamenáva, že podľa informácií z Belgicka vo vnútroštátnom pracovnom práve v oblasti aktívneho riadenia reštrukturalizácie sa od podnikov, ktoré sú v procese reštrukturalizácie, vyžaduje, aby zriadili oddelenie zamestnanosti, ktorého účelom je poskytnúť pracovníkom prepusteným v rámci hromadného prepúšťania 30 hodín služieb poradenstva pri hľadaní nového zamestnania, a to počas troch mesiacov (60 hodín počas šiestich mesiacov v prípade pracovníkov vo veku nad 45 rokov); keďže táto právna povinnosť sa neuplatňuje v prípade konkurzu, služby poradenstva pri hľadaní nového zamestnania sprístupnil pracovníkom úrad VDAB zo svojich vlastných zdrojov;

4. zdôrazňuje, že Belgicko potvrdilo, že opatrenia podporované z EGF nedostanú žiadne finančné príspevky z iných finančných nástrojov Únie;

5. poznamenáva, že balík personalizovaných koordinovaných služieb, ktoré sa majú poskytnúť prepusteným pracovníkom, pozostáva z týchto opatrení: a) a) informačné stretnutia, b) poradenstvo pri hľadaní nového zamestnania (hodnotenie digitálnych zručností, pomoc pri hľadaní zamestnania alebo pomoc pri samostatnej zárobkovej činnosti atď.), c) odborná príprava a rekvalifikácia, d) odborná príprava na pracovisku, e) veľtrh práce, f) pomoc pri hľadaní pracovného miesta a g) vyhľadávanie potenciálne voľných pracovných miest a párovanie pracovných ponúk s uchádzačmi;

6. zdôrazňuje najmä význam článku 7 ods. 2 nariadenia o EGF, v ktorom sa vyžaduje, aby koordinovaný balík zohľadňoval budúce očakávané vyhliadky na trhu práce a požadované zručnosti, ktoré sú kompatibilné s prechodom na hospodárstvo, ktoré je udržateľné a efektívne z hľadiska využívania zdrojov, a to s osobitným zameraním na šírenie zručností potrebných v digitálnom priemyselnom veku; víta skutočnosť, že odborná príprava v oblasti IKT v rámci balíka a dodatočná podpora v rámci poradenstva pri hľadaní nového zamestnania zahŕňajú takéto zručnosti, najmä posúdenie digitálnych zručností a možnosť pre pracovníkov požičať si laptop, absolvovať odbornú prípravu o tom, ako ho používať, a získať odpovede na otázky týkajúce sa digitálnych technológií;

7. pripomína možnosť osobitných časovo obmedzených opatrení v rámci koordinovaného balíka, okrem iného vrátane vyplácania príspevkov na starostlivosť o deti, ako sa stanovuje v článku 7 ods. 2 písm. b) nariadenia o EGF, s cieľom uľahčiť účasť uchádzačov o zamestnanie na navrhovaných činnostiach.